

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-104>

УДК 159.972.01:616.89-008-053.88

Легка А.І., Кулеба М.М.

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСІБ ЗРІЛОГО ВІКУ З ПАТОЛОГІЧНИМ НАКОПИЧЕННЯМ

Анотація. У статті емпірично досліджено систему прояву основних особливостей, які пов'язані з патологічним накопиченням в осіб зрілого віку. З'ясовано прояв основних відмінностей у вираженості особистісних якостей пов'язаних з синдромом Мессі. Здійснено обґрунтування взаємовпливу акізитивного типу спрямованості та особистісних рис, які характерні патологічному накопиченню. Проаналізовано гендерні відмінності прояву особистісних якостей та акізитивних емоцій в осіб з Мессі синдромом. Зважаючи на недостатню розробленість емпіричних досліджень особливостей синдрому Мессі саме у зрілому віці, запропоновано та використано комплекс психодіагностичних методик, які дозволили апробувати заявлену проблему описаним підходом та якісно дослідити даний феномен, що сприятиме у перспективі зменшити ризик виникнення небажаних тенденцій у розвитку особистості та надасть можливість використання виявлених особливостей при профілактиці та корекції відповідних станів з добром адекватних заходів щодо своєчасної корекції.

Ключові слова: нав'язливий стан, патологічне накопичення, Мессі синдром, акізитивні емоції, особистісні якості, комплексний підхід дослідження.

Lehka Andriana, Kuleba Mariya

Lviv State University of Internal Affairs

PSYCHOLOGICAL ENVIRONMENT OF THE PREVIOUS FEATURES OF THE OSIB MATURE VIKU WITH PATHOLOGICAL MAGAZINES

Summary. The article empirically investigates the system of manifestation of the main features that are associated with pathological accumulation in adults. The main differences in the expression of personality traits associated with Messi syndrome have been revealed. The substantiation of the mutual influence of the excitatory type of orientation and personality traits that are characteristic of the pathological accumulation is made. Gender differences in the manifestation of personality traits and excitatory emotions in persons with Messi syndrome are analyzed. Given the lack of empirical research into the features of Messi syndrome in adulthood, a complex of psychodiagnostic techniques have been proposed and used, which allowed to test the stated problem by the described approach and qualitatively investigate this phenomenon, which will help in the long term to reduce the risk of developing undesirable tendencies the revealed features in the prevention and correction of the respective conditions with the selection of adequate measures for timely correction. To investigate this psychological phenomenon, we used the «16-Factor Personal Questionnaire by R. Kettell» (Form C) and B. Dodon's «Determination of General Emotional Direction» questionnaire, which studies the general emotional orientation of a person, desire for certain types of experiences, to a certain area. activities to gain positive emotions. As a result of the conducted research, we found that such personality traits as: seclusion, intelligence, restraint, low normativity, timidity, suspicion, subordination, sensitivity, conformism and relaxation are expressed at a high level in mature men. Also, isolation, intelligence, emotional instability, subordination, low normativity, fearfulness, suspicion, sensitivity, dreaminess, diplomacy, anxiety, conservatism, low self-control, relaxation, as well as excitatory emotions are characteristic of women, Mature Messi Syndrome, characterized by careless and extremely disrespectful self and extreme recklessness, indifference to their appearance and appearance of their own homes, refusal to comply not the norms of hygiene adopted in society, social isolation, apathy, tendency to accumulate and collect all sorts of attributes (pathological accumulation of unnecessary, discarded things).

Keywords: impaired camp, pathological accumulation, Messi syndrome, active emotion, special features, comprehensive pidd_doshenny.

Постановка проблеми. Вивчення особливостей осіб з патологічним накопиченням та передумов їх процесу виникнення у зрілому віці, як період сформованості особистісного самовизначення, становлення емоційно-вольової, інтелектуальної, поведінкової, мотиваційної та соціально-психологічної сфер є науковою проблемою сучасної психології, що вимагає ретельного дослідження. Особливості патологічного накопичення старих і не використовуваних для особистих потреб речей у зрілому віці вивчені недостатньо, що істотно обмежує можливості психологів щодо добору корекційних заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях ряду авторів, а саме С. Ан-

дерсона, О. Белугіна, В. Блейхера, Дж. Грея, А. Кларка, І. Крука, Г. Мейнікара, а також В.Самохвалова та Д. Толіна запропонована проблема прояву патологічного накопичення та його регуляція в процесі онтогенетичного формування особистості. Нав'язлива поведінка авторами досліджувалися з позиції психологічного розладу та відносилися нерідко до компульсивних та розумових патологій. Так, наукові вчення В. Блейхера, І. Крука присвячені діагностиці та лікуванні адиктивної поведінки та патопсихологічної діагностики особистості. Автори С. Андерсон та В. Самохвалов у науковій діяльності вивчають прояв патологічного накопичення як наслідок ураження лобних ді-

лянок мозку, що в результаті призводять до пристрасного накопичення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Отже, на основі аналізу наукових досліджень, ми прийшли до думки, що патологічне накопичення в осіб зрілого віку досліджено емпіричним шляхом досі не було. Враховуючи недостатню розробленість проблеми патологічного накопичення в сучасній психології, що називають Мессі синдромом, та відсутності емпіричних досліджень даного феномену в осіб зрілого віку, ми вважаємо за доцільним дослідити дане явище за допомогою організації емпіричного (пробного) дослідження та на основі отриманих результатів, в перспективі розробити психокорекційні програми профілактики Мессі синдрому в осіб зрілого віку, який перешкоджає повноцінному житті особистості.

Метою даної статті є апробація емпіричного дослідження психологічних особливостей прояву патологічного накопичення в осіб зрілого віку та аналіз вираженості особистісних якостей пов'язаних з Мессі синдромом.

Виклад основного матеріалу. З метою вивчення психологічних особливостей прояву патологічного накопичення в осіб зрілого віку та вираженості особистісних якостей пов'язаних з Мессі синдромом нами було використано психодіагностичні методики, які дозволяють виявити особистісну структуру людини та допомагають знайти корекційні механізми для вирішення особистісних проблем.

З метою апробації емпіричного дослідження заявленої проблеми у грудні 2019 року взяли участь 40 осіб віком від 22 до 47 років, з яких досліджено 20 жінок та 20 чоловіків. До даних осіб належать люди, які самостійно забезпечують себе роботою, а саме, підприємці, фермери, особи, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю, а також громадяни, які проходять службу у збройних силах та органах внутрішніх справ України.

Всі досліджувані взяли участь в психологічному дослідженні добровільно. Попередньо кожен учасник тестування був проінструктований про порядок виконання завдання та попереджений про те, що опитування має конфіденційний характер. Групи досліджуваних були опитані груповим способом. Загалом досліджувані охоче йшли на контакт та сприяли проведенню дослідження.

В якості основної методики для визначення особливостей осіб з нав'язливою поведінкою ми використали «16-ти факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла» (форми С). Також нами був використаний опитувальник «Визначення загальної емоційної спрямованості» Б. Додонова, що вивчає загальну емоційну спрямованість особистості, прагнення до певних типів переживань, до певної області діяльності з метою отримання позитивних емоцій. В першу чергу нас цікавили результати опитувальника «Визначення загальної емоційної спрямованості» Б. Додонова, а саме емоційна спрямованість за акізитивним типом, оскільки саме акізитивні емоції виникають у зв'язку з інтересом до накопичення, «колекціонування» речей, що виходить за межі практичної потреби в них. На наш погляд, подібний тип

спрямованості найбільше схожий на особливості синдрому Мессі як виду нав'язливої поведінки.

Участь у дослідженні дозволила виявити загальні та специфічні особливості і тенденції для кожної з категорій. Одержані дані оброблялись за стандартними програмами варіаційної статистики з обрахуванням середніх значень.

Дослідження прояву властивостей осіб у зрілому віці передбачає визначення взаємозв'язків між ними та їх системи прояву. «16-ти факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла» (форми С) призначений для виявлення 3-ох рівнів прояву (від низького до важкого рівня). За результатами дослідження, за фактором А: «замкнутість – товариськість» було виявлено, що у 15 чоловіків (37,5%) спостерігається низька вираженість даного фактору. Це може свідчити про те що, такі особи більш схильні до ригідності, відчуженості та вважають за краще працювати самим, уникаючи компромісів.

У 11 жінок (27,5%), даний фактор виражається на низькому рівні, що вказує на те що, такі особи схильні до скритності, вони більш недовірливі та нетовариські з незнайомими людьми. Можна припустити, що в них нерідко виникають труднощі у встановленні міжособистісних чи безпосередніх контактів.

Середній рівень вираженості за фактором А: «замкнутість – товариськість» у даних представників зрілого віку не спостерігається. Це може свідчити про те що, особистостям не властиві такі якості, як стриманість, відособленість, критичність та холодність по відношенню до себе та оточуючих людей.

У жінок (22,5%) високий рівень даного фактору більш виражений, порівняно з чоловіками (12,5%). Це означає, що вони схильні до добрودушності, легкості в спілкуванні, емоційному вираженню. Їм характерні такі якості, як відкритість, невимушеність та готовність до співпраці.

За результатами дослідження за фактором В: «інтелект», у більшій кількості представників переважає низький рівень, а саме у 9 жінок (22,5%) та 10 чоловіків (25%). Це може бути показником того, що зрілі особи схильні повільніше розуміти матеріал який сприймають, вважають за краще конкретну, буквальну інтерпретацію. Їм характерна деяка ригідність мислення.

В однакової кількості жінок та чоловіків (по 12,5%), даний фактор виражається на середньому рівні, що вказує на те що, такі особи мають недостатній рівень загальної вербальної культури та менш інтелектуально розвинені. Високий рівень фактору В спостерігається у 6 жінок (15%) та 5 чоловіків (12,5%), це вказує на те що, в них розвинене абстрактне мислення, оперативність, кмітливість та здатність швидко навчатися. Досить високий рівень загальної культури, особливо вербальної (див. рис. 1).

За результатами дослідження за фактором С: «емоційна нестабільність – емоційна стабільність» у жінок (30%) переважає низький рівень, порівняно з чоловіками (20%). Це може свідчити про те що, в таких осіб є низький поріг щодо фрустрації, вони більш мінливі в настрої і пластичні, дратівливі, емоційно збудливі.

У 6 жінок (15%) та 8 чоловіків (20%) також яскраво проявляється середній рівень фактору С, що вказує на те що, дані особи чутливі, емо-



Рис. 1. Динаміка прояву фактору А: «замкнутість – товарищкість» та фактору В: «інтелект» (за методикою Р. Кеттелла)

ційно менш стійкі, легко засмучуються. Нерідко знаходяться під впливом почуттів, а також нестійкі в інтересах. Високий рівень фактору С спостерігається у 2 жінок (5%) та 4 чоловіків (10%). Це може бути показником того, що зрілі особи емоційно зрілі, стійкі, тверезо оцінюють дійсність. Характеризуються високою здатністю до дотримання суспільних та моральних норм.

За результатами дослідження за фактором Е: «підпорядкованість – домінантність» яскраво виражений низький рівень у 11 жінок (27,5%) та 9 чоловіків (22,5%). Це може означати, що дані особи характеризуються такими якостями, як м'якість, поступливість, люб'язність, залежність, а також шанобливість. У 5 жінок (12,5%) зрілого віку та 8 чоловіків (20%) проявляється середній рівень даного фактору, що може свідчити про те що, такі особи більш сором'язливі, за часто готові брати вину на себе, скромні, експресивні та схильні легко виходити з рівноваги.

Високий рівень фактору Е спостерігається у 4 жінок (10%) та 3 чоловіків (7,5%), це вказує на те що, вони більш самостійні, незалежні, наполегливі та вперті. Нерідко керуються власними правилами поведінки, люблять командувати іншими та не визнають авторитетів (див. рис. 2).

За результатами дослідження за фактором F: «стриманість – експресивність» у жінок (22,5%) та чоловіків (37,5%) виражений низький рівень. Дані показники можуть вказувати на те що, особи

неквапливі, стримані, іноді похмурі, песимістичні та обачні. У 11 жінок (27,5%) та 5 чоловіків (12,5%) також яскраво проявляється середній рівень фактору F, що вказує на те що, дані особи розсудливі, обережні, розсудливі у виборі партнера по спілкуванню. Схильні до заклопотаності, занепокоєння про майбутнє та стримані в прояві емоцій.

Високий рівень прояву фактору F у даних представників зрілого віку не спостерігається. Це може свідчити про те що, особистостям не властиві такі якості, як імпульсивність, безрозсудність у виборі партнерів по спілкуванню.

За результатами дослідження за фактором G: «низька нормативність поведінки – висока нормативність поведінки» у чоловіків (32,5%) та жінок (30%) яскраво проявляється на низькому рівні. Це може свідчити про те що, в таких осіб схильність до непостійності та до впливу почуттів, випадку та обставин. Характеризуються неорганізованістю та імпульсивністю. Середній рівень фактору G спостерігається у 8 жінок (20%) та 7 чоловіків (17,5%), це вказує на те що, вони більш гнучкі по відношенню до соціальних норм, іноді безпринципні і схильні до асоціальної поведінки. Високий рівень прояву фактору G у даних осіб не спостерігається. Це може свідчити про те що, особистостям не властиві такі якості, як сумлінність, відповідальність, стабільність, врівноваженість, наполегливість і відповідальності (див. рис. 3).



Рис. 2. Динаміка прояву фактору С: «емоційна нестабільність – емоційна стабільність» та фактору Е: «підпорядкованість – домінантність» (за методикою Р. Кеттелла)



Рис. 3. Динаміка прояву фактору F: «стриманість – експресивність» та фактору G: «низька нормативність поведінки – висока нормативність поведінки» (за методикою Р. Кеттелла)

За результатами дослідження за фактором H: «боязкість – сміливість» яскраво виражений низький рівень у 9 жінок (22,5%) та 11 чоловіків (27,5%). Це може означати, що дані особи характеризуються такими якостями, як сором'язливість і тримання осторонь. Віддають перевагу мати 1-2 близьких друзів, не схильні вникати у все, що відбувається навколо нього.

У 6 жінок (15%) та 5 чоловіків (12,5%) також яскраво проявляється середній рівень фактору H, що вказує на те що, дані особи стримані, невпевнені та боязкі, обережні, соціально пасивність, а також уважні до інших. Високий рівень фактору H спостерігається у 5 жінок (12,5%) та 4 чоловіків (10%). Це може свідчити про те що вони більш товариські, сміливі, готові до ризику і співпраці з незнайомими людьми в незнайомих обставинах.

За результатами дослідження по фактору I: «жорстокість – чутливість» у однаковій кількості жінок (22,5%) та чоловіків (22,5%) виражений низький рівень. Дані показники можуть вказувати на те що, особи характеризуються не емоційністю, самовпевненістю, певною суворістю, розсудливістю та гнучкістю в судженнях. У 6 жінок (15%) та 9 чоловіків (22,5%) спостерігається середній рівень фактору I, що може свідчити про те що, особам наявні такі якості, як незалежність, покладання на себе та не терпіння безглуздості. Високий рівень фактору H спостерігається у 5 жінок (12,5%) та 4 чоловіків (10%). Це може свідчити про те, що вони більш слабкі,

мрійливі, розбірливі, примхливі, іноді вимогливі до уваги та допомоги (див. рис. 4).

За результатами дослідження за фактором L: «довірливість – підозрілість» низький рівень у осіб зрілого віку не спостерігається. Це може означати, що дані особи не характеризуються такими якостями, як відкритість, товариськість, терпимість та поступливість. Середній рівень фактору L спостерігається у 4 жінок (10%) та 11 чоловіків (27,5%), це може вказує на те що, вони більш довірливі, легко адаптуються та мають власну думку.

Високий рівень прояву фактору L у даних осіб найбільш виражений, а саме: у 16 жінок (40%) та 9 чоловіків (22,5%). Це може свідчити про те що, особам властива обережність, егоцентричність, настороженість по відношенню до людей, схильність до ревнощів. Іноді автономність, самостійність і незалежність в соціальній поведінці.

За результатами дослідження за фактором M: «практичність – мрійливість» низький рівень у осіб зрілого віку не спостерігається. Це може вказувати на те що, у даних осіб не наявні такі якості як: висока швидкість вирішення практичних завдань, прозаїчність, реалістичність.

Середній рівень фактору M спостерігається у 8 жінок (20%) та 5 чоловіків (12,5%), це вказує на те що, вони більш практичні, ретельні та конвенціональні. Високий рівень прояву даного фактору M наявний у 12 жінок (30%) та 15 чоловіків (37,5%). Це може свідчити про те що, особистос-

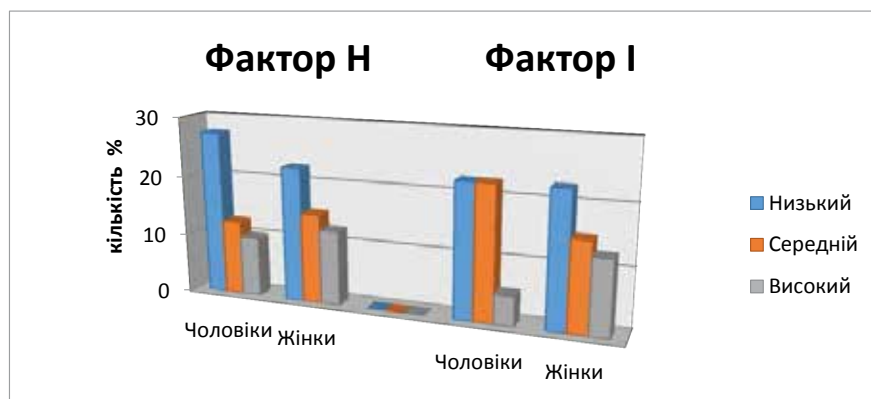


Рис. 4. Динаміка прояву фактору H: «боязкість – сміливість» та фактору I: «жорстокість – чутливість» (за методикою Р. Кеттелла)



Рис. 5. Динаміка прояву фактору L: «довірливість – підозрілість» та фактору М: «практичність – мрійливість» (за методикою Р. Кеттелла)

тям властиві такі якості, як багата уява, поглинена своїми ідеями, внутрішніми ілюзіями («витає в хмарах»), легкість відмови від практичних міркувань, вміння оперувати абстрактними поняттями (див. рис. 5).

За результатами дослідження за фактором N: «прямолинійність – дипломатичність» в жінок (12,5%) та чоловіків (15%) виражений низький рівень. Дані показники можуть вказувати на те що, особи характеризуються відвертістю, простотою, наївністю, прямолинійністю, нетактовністю, природністю та емоційністю.

У 6 чоловіків (15%) та 5 жінок (12,5%) також яскраво проявляється середній рівень фактору N, що вказує на те що, дані особи прямолинійні, природні, нехитрі та сентиментальні.

Високий рівень фактору N спостерігається в 11 жінок (27,5%) та 4 чоловіків (10%). Це може свідчити про те що вони більш вишукані, вмюють вести себе в суспільстві, в спілкуванні дипломатичні, емоційно витривалі, проникливі, обережні та вмюють знаходити вихід зі складних ситуацій.

За результатами дослідження за фактором O: «спокій – тривожність» низький рівень у осіб зрілого віку не спостерігається. Це може вказувати на те що, у даних осіб не наявні такі якості як безтурботність, незворушність і безпечність, самовпевненість. У чоловіків (27,5%) середній рівень даного фактору переважає, порівняно з жінками (17,5%), це свідчить про їхню впевненість в собі і в своїх силах, не боязливність, холоднокровність,

спокійність та відсутність каєття і почуття провини. Високий рівень фактору O спостерігається у 13 чоловіків (32,5%) та 9 жінок (22,5%), це вказує на те що, вони більш заклопотані, вразливі, невпевнені в собі, чутливі до схвалення оточуючих, в них розвинене почуття провини і невдоволення собою (див. рис. 6).

За результатами дослідження за фактором Q1: «консерватизм – радикалізм» в жінок (42,5%) та чоловіків (20%) виражений низький рівень. Дані показники можуть вказувати на те що, особи схильні до обережності і до компромісів щодо нових людей, мають тенденцію перешкоджати і протистояти змінам і відкладати їх. У 3 жінок (7,5%) та 12 чоловіків (30%) також яскраво проявляється середній рівень фактору Q1, що вказує на те що, дані особи консервативні, стійкі по відношенню до традицій, мають сумнів у ставленні до нових ідей і принципів, схильні до моралізації та моралей, в них вузькість інтелектуальних інтересів та орієнтація на конкретну реальну діяльність. Високий рівень прояву фактору Q1 у даних осіб не спостерігається. Це може свідчити про те що, особистостям не властиві такі якості, як вільнодумство, експериментаторство та довіра до авторитетів.

За результатами дослідження за фактором Q2: «конформізм – нонконформізм» яскраво виражений низький рівень у 9 жінок (22,5%) та 16 чоловіків (40%). Це може означати, що дані особи характеризуються залежністю від думки



Рис. 6. Динаміка прояву фактору N: «прямолинійність – дипломатичність» та фактору O: «спокій – тривожність» (за методикою Р. Кеттелла)



Рис. 7. Динаміка прояву фактору Q1: «консерватизм – радикалізм» та фактору Q2: «конформізм – нонконформізм» (за методикою Р. Кеттелла)

і вимог групи, прагненням працювати і приймати рішення разом з іншими людьми. У жінок (27,5%) та чоловіків (10%) спостерігається середній рівень вираженості даного фактору, що вказує на низьку самостійність та орієнтацію на соціальне схвалення. Високий рівень прояву фактору Q2 у даних осіб не спостерігається. Це може свідчити про те що, особистостям не властиві незалежність, орієнтація на власні рішення та прагнення мати власну думку (див. рис. 7).

За результатами дослідження за фактором Q3: «низький самоконтроль – високий самоконтроль» у чоловіків (25%) та жінок (40%) яскраво проявляється на низькому рівні. Це може свідчити про те що, в таких осіб схильність до низької дисциплінованості, потурання своїм бажанням, залежність від настроїв, невміння контролювати свої емоції і поведінку. Середній рівень даного фактору характерний 10 чоловікам (25%) та 4 жінкам (10%), що може вказувати на їхню внутрішню недисциплінованість та конфліктність (низька інтеграція). Високий рівень даного фактору у жінок та чоловіків зрілого віку не виявлений. Це може бути ознакою того, що дані особи не характеризуються цілеспрямованістю, сильною волею, вмінням контролювати свої емоції і поведінку.

Результати дослідження за фактором Q4: «розслабленість – напруженість» показали, що в жінок (35%) та чоловіків (42,5%) дуже вира-

жений низький рівень. Дані показники можуть вказувати на те що, особи характеризуються розслабленістю, млявістю та апатичністю. У 6 жінок (15%) та 3 чоловіків (7,5%) наявний прояв середнього рівня фактору Q4, що може свідчити про їхній спокій, низьку мотивацію, зайву задоволеність та незворушність.

За фактором Q4: «практичність – мрійливість» високий рівень у осіб зрілого віку не спостерігається. Це може вказувати на те що, у даних осіб не наявні такі якості як: зібраність, енергійність, напруженість, підвищена мотивація, занепокоєння, напруженість, а також дратівливість (див. рис. 8).

Діагностування проявів акизитивних емоцій за методикою «Визначення загальної емоційної спрямованості» Б. Додоновим, яка дозволяє виокремити 5 рівнів прояву емоцій від виражено низького до виражено високого рівня, виявило, що у чоловіків (5%) спостерігається середній рівень прояву акизитивних емоцій, порівняно з жінками у яких він відсутній. Це може свідчити про те що, в даних осіб чоловічої статі є наявна схильність до прояву емоцій, які виникають у зв'язку з інтересом до накопичення, «колекціонування» речей, що виходить за межі практичної потреби в них.

Здійснюючи аналіз дослідження, спостерігаємо у 3 жінок (7,5%) та 8 чоловіків (20%) наявність високого рівня вираженості даних емоцій. Дані показники можуть вказувати на те що, особи



Рис. 8. Динаміка прояву фактору Q3: «низький самоконтроль – високий самоконтроль» та фактору Q4: «розслабленість – напруженість» (за методикою Р. Кеттелла)



Рис. 9. Динаміка прояву акзитивних емоцій (за методикою Б. Додонова)

більш схильні до нав'язливого мислення і поведінки, суть якого – збирання і зберігання різних речей в великих кількостях.

При виражено високому прояві акзитивних емоцій, який є наявний у 10 чоловіків (25%) та 17 жінок (42,5%), що можливо вказує на те що, саме жінки більш характеризуються наявністю зростаючої агресивності, емоційної нестійкості, нетовариськості, недовірливості, запальності та непрацездатності. Вони постійно перебувають під впливом внутрішньої порожнечі, туги, відчаю і не знають, що їм потрібно від життя, і, відповідно, чого домагатися (див. рис. 9).

Висновки. Резюмуючи результати емпіричного дослідження можна дійти висновку, що особистісні якості домінують в залежності від статеві приналежності, а також існує визначена індивідуальна система прояву основних особливостей, які пов'язані з патологічним накопиченням у зрілих осіб віком від 22 до 47 років.

Проведене емпіричне дослідження віддзеркалює складність патологічного накопичення

у детермінації розвитку особистісних якостей та акзитивних емоцій у осіб зрілого віку та надає можливість використання виявлених особливостей при профілактиці та корекції відповідних станів.

Таким чином, емпіричне дослідження дозволяє припустити, що діагностика за допомогою запропонованого вище набору методик здатне не тільки діагностувати психологічні особливості прояву патологічного накопичення в осіб зрілого віку та аналізувати вираженість особистісних якостей пов'язаних з Мессі синдромом, але й на їх основі здійснювати аналіз яскравих взаємозв'язків, що стане перспективним для розвитку подальших досліджень. Також на основі проведеного дослідження вважаємо за необхідне збільшити кількість респондентів, що дозволить більш якісно дослідити та узагальнити отримані дані, а отже сприятиме розробці та пошуку ефективних психокорекційних заходів щодо профілактики Мессі синдрому у даній віковій групі вцілому.

Список літератури:

1. Белугина О.С. Патологическое накопительство, или синдром Плюшкина: психиатрия и психофармакотерапия им. П.Б. Ганнушкина: № 03-04, 2018. С. 47–50.
2. Кюркина М.В., Лакосина Н.Д., Личко А.Е. Психиатрия : Учебное пособие. Москва : МЕДпресс-информ, 2015. 285 с.
3. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : Учебное пособие. Самара : Издательский Дом «Бахрах», 2011. 97 с.
4. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : Учебное пособие. Психологические тесты : в 2 т. Москва : ВЛАДОС-ПРЕСС, 2009. 312 с.
5. Самохвалов В.П. История души и эволюция помешательства : Учебное пособие. Сургут : АИИК «Северный дом», Северо-Сибирское кн. изд-во, 2010. 286 с.

References:

1. Beluhyna, O.S. (2018). Patolohycheskoe nakopytelstvo, yly syndrom Pliushkina: [Pathological hoarding, or Plyushkina syndrome]. *Psychiatry and psychopharmacotherapy named after P.B. Gannushkina*, no. 03-04, pp. 47–50. (in Russian)
2. Korkina, M.V., Lakosina, N.D., & Lichko, A.E. (2015). *Psykhhyatryia: ucheb. posob.* [Psychiatry: student. benefits]. Moscow: MEDpress-inform. (in Russian)
3. *Praktycheskaia psykhodyahnostyka. Metodyky y testy* (2011). [Practical psychodiagnostics. Methods and tests]. Textbook. Samara: Bahrah Publishing House. (in Russian)
4. *Praktycheskaia psykhodyahnostyka. Metodyky y testy* (2009). [Practical psychodiagnostics. Methods and tests]. Textbook. Psychological tests (Vols. 2). Moscow: VLADOS-PRESS. (in Russian)
5. Samokhvalov, V.P. (2010). *Ystoryia dushy y evoliutsyia pomeshatelstva* [The history of the soul and the evolution of insanity] benefits. Surgut: AIK «North House», North Siberian Prince. Publishing House. (in Russian)